

Het is belangrijk dat u de temperatuur, bewolking en windkracht inschat ter plaatse van de route en ten tijde van de telling. Bij een ven dat beschut ligt in het bos kan de temperatuur een paar graden hoger en de windkracht aanzienlijk lager zijn dan bij een ven midden op de heide. Ook kunnen er zonnige perioden voorkomen op een verder sterk bewolkte dag. Ga dus altijd uit van de omstandigheden ter plaatse en niet van de weersvoorspelling. Kort samengevat hoeft u dus alleen te tellen met lekker vlinder- en libellenweer. Deze eisen zijn vrij streng en met het Nederlandse klimaat zal er een aantal weken zijn waarin helemaal niet geteld kan worden.

Wind-kracht	Beschrijving
1	Wind zichtbaar aan rookpluimen, niet aan windvaan
2	Windvaan beweegt, wind voelbaar aan gelaat
3	Bladeren en twijgen voortdurend in beweging
4	Kleine takken bewegen, stof en papier dwarrelen op
5	Kleine takken met bladeren maken zwiepende bewegingen, gekuifde golven op het water
6	Grote takken bewegen, er mag niet meer geteld worden

Meer informatie:

Onderstaande informatie is ook als pdf beschikbaar, zoek dan op internet met de titel.

Brochure Glazenmakers herkennen. Uitgave De Vlinderstichting, Wageningen (2016).

Brochure Zandoogjes herkennen. Uitgave De Vlinderstichting, Wageningen (2015).

Van Swaay, C.A.M., Termaat, T. & C.L. Plate (2011). Handleiding Landelijke Meetnetten Vlinders en Libellen. Rapport VS2011.001, De Vlinderstichting, Wageningen & Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag.

Contactgegevens

Algemeen: info@vlinderstichting.nl,
telefoon 0317-467346

Projectleider:
henk.devries@vlinderstichting.nl

BOEREN-SLOOT-TELLING

De Boeren-Sloot-Telling wordt uitgevoerd door jaarlijks drie tellingen te doen in –globaal- de laatste week van juli en de gehele maand augustus. Bij een telling wordt onder gunstige weersomstandigheden langzaam langs een sloot met krabbenscheer gelopen vanaf een vastgesteld beginpunt. Het vaststellen van de route gebeurt eenmalig in het eerste teljaar met een GPS en wordt genoteerd met Amersfoort-coördinaten (eventueel LatLong-gegevens). De route bestaat standaard uit een vaste wandeling van 100 meter op ongeveer twee meter afstand of iets minder van de slootkant. De minimale oppervlakte waarop krabbenscheer moet worden aangetroffen is ongeveer 50m2. Ook het eindpunt wordt vastgesteld in Amersfoort-coördinaten. Indien de lengte van de sloot waarin krabbenscheervelden worden aangetroffen aanzienlijk langer is dan 100 meter kan een extra route worden ingesteld, bij voorkeur met flinke afstand tussen de twee routes. Het liefst wordt er één keer per week geteld, opeenvolgende tellingen moeten minimaal twee hele dagen overslaan.

Er worden drie soorten geteld bij de Boeren-Sloot-Telling:

Groene glazenmaker: De groene glazenmakers worden geteld door op een gebied van 2 meter oever en vijf meter water de waargenomen libellen te tellen. Bij voorkeur wordt het geslacht van waargenomen groene glazenmakers telkens vastgesteld (zie brochure). Ook willen wij graag via een foto de aanwezigheid van de groene glazenmaker op de route vastleggen. Deze mag ook tijdens een tweede of eventueel derde bezoek worden gemaakt of door iemand anders (bijvoorbeeld van De Vlinderstichting).

Krabbenscheer: De krabbenscheer wordt tijdens het eerste bezoek geteld door een code van 1 tot 9 (zie tabel hieronder) te geven voor vier telvakken van elk 1/4 van de lengte van de route (25 meter lang bij een route van 100 m) en voor de gehele breedte van de sloot.

Argusvlinder: Een route voor de argusvlinder wordt pas ingesteld nadat de eerste argusvlinder op de route is vastgesteld. De argusvlinder wordt gemeten door twee meter aan de oeverzijde en drie meter aan de landzijde te tellen.

Werkwijze

Bij de start van een nieuwe telroute gaat u samen met een medewerker van De Vlinderstichting het veld in om de route vast te leggen. Hierbij wordt het beginpunt, het eindpunt en de werkwijze besproken. Vóór het veldbezoek moet u toestemming hebben van de eigenaar om het land te

betreden. Meestal regelt De Vlinderstichting dit voordat u de eerste keer kunt starten. Het kan zijn dat u zich bij elke telling eerst moet melden. Indien er melkvee loopt kan de boer het op dat moment ongewenst vinden dat er op de route geteld wordt, ook kan jongvee soms wat opdringerig zijn. Verder kunnen er calamiteiten spelen in verband met dierziektes, gelukkig is dit zelden het geval. U voorkomt onnodig lopen door gras of andere gewassen. U hoort dit soort zaken meestal van de eigenaar / boer. Persoonlijk contact tussen eigenaar en teller vergroot wederzijds begrip voor elkaars werkzaamheden. Uw veiligheid is hierbij soms een gespreksonderwerp. Indien de situatie daarvoor geschikt is, kan het zijn dat u (deels) telt in de berm langs een openbare weg. Om daarbij goed op te vallen heeft De Vlinderstichting een veiligheidshesje met logo beschikbaar.

Bij de start van het tellen noteert u in uw zakboekje (1) datum + tijdstip, (2) routenummer, (3) temperatuur, (4) bewolking, (5) wind. Bij het einde van uw telroute noteert u (6) beheeractiviteiten (geen /oever begraasd of gemaaid / sloot gebaggerd, geschoond of geprofileerd, (7) eventuele opmerkingen.

Na het veldbezoek kunt u de telling thuis invoeren met uw PC via www.meetnet.vlinderstichting.nl. Om dit te kunnen doen moet de route eerst vastgelegd worden door De Vlinderstichting. Indien u ook argusvlinders telt, moeten deze apart worden ingevoerd. U moet een persoonlijk waarnemernummer hebben, deze is verkrijgbaar bij De Vlinderstichting (info@vlinderstichting.nl).

Krabbenscheer tellen

Vier telvakken van 1 / 4 van de totale lengte van de route (geschat, bij routes van 100m zijn dit vier vakken van 25 meter lengte) en 2 tot 10 breed slootoppervlak. Rozetten gelden als één plant, de kleinste plantjes die nog aan de moederrozet vastzitten niet apart tellen.

Code (Stowa)	Bedekking-percentag	Aantallen planten
1	< 5 %	1 – 4 exemplaren totaal
2	< 5 %	5 – 10 exemplaren totaal
3	< 5 %	1 – 10 per m2 lokaal
4	< 5 %	1 – 10 per m2 totaal
5	5 – 12 %	Gemiddeld >10 exempl. per m2
6	13 – 25 %	Gemiddeld >10 exempl. per m2
7	26 – 50 %	Gemiddeld >10 exempl. per m2
8	51 – 75 %	Gemiddeld >10 exempl. per m2
9	76 – 100 %	Gemiddeld >10 exempl. per m2

Weersomstandigheden (grotendeels uit de Handleiding Landelijke Meetnetten Vlinders en Libellen)

Voor het tellen van libellen en vlinders is het belangrijk dat het lekker weer is. Als er geteld zou worden onder weersomstandigheden waarbij libellen minder actief zijn, dan telt u lagere aantallen dan er in werkelijkheid zitten en zijn de telresultaten onderling minder goed vergelijkbaar. Om dit te voorkomen is een aantal richtlijnen opgesteld.

- Libellen worden normaal alleen geteld tussen 11.00 uur en 16.00 uur. De groene glazenmaker is ook vaak later op de dag actief en zelfs in de avond. Bij boerensloten is het beste moment om deze soort te tellen tussen 13.00 en 16.00 uur. Aan het einde van de middag vertrekken veel individuen naar andere plekken om te jagen, bijvoorbeeld bij een bosje. Op extreem warme dagen (temperatuur boven 30 °C) liever niet tellen rond de middaguren. En voor de argusvlinder moet u niet later dan 17.00 uur tellen.
- De bewolking wordt ingeschat in achtsten. Bij een temperatuur tussen 13 en 17 °C wordt alleen geteld als er 50% (4-achtste) of minder bewolking is. Dit kunt u schatten. Bij een temperatuur van 17 °C of meer kan ook geteld worden bij meer dan 50% (4-achtste of meer) bewolking. Let erop dat u bij het inschatten van de bewolking recht boven u kijkt, in plaats van in de verte. In de verte kijkt u namelijk schuin tegen de wolken aan, waardoor de wolken een hogere bedekking lijken te hebben dan recht boven u.
- Bij een temperatuur lager dan 13 °C wordt niet meer geteld, ongeacht de bewolking.
- Bij een windkracht van meer dan 5 Beaufort wordt niet geteld (zie tabel hieronder). Dit is wanneer ook de grote takken van bomen door de wind heen en weer gaan
- Er wordt niet geteld bij neerslag.